

БАСҚАРУ

- 38** Ұйым құрылымы және басқару тәсілдері
- 44** КПО басшылығы
- 48** Бизнес-этика
- 50** Нормативтік-құқықтық сәйкестік

**МӘМІЛЕГЕ КЕЛГЕННЕН ГӨРІ КЕЛІСІМГЕ КЕЛГЕН ЖАҚСЫ.
ӨЗАРА ТИІМДІ WIN-WIN ШЕШІМДЕРІ ӘРҚАШАН НӘТИЖЕ
БЕРЕДІ.**

GRI 2-23

ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:**Іскерлік этиканың нормаларын сақтау****ІСКЕРЛІК ҚАҒИДА:****Құқықтық нормаларды сақтау**

Біз қызметіміздің барлық аспектілерінде адалдық және әділдік қағидаттарын ұстанамыз, сонымен қатар бізбен бизнесті жүргізіп жатқан барлық тараптардан біздің қарым-қатынасымызда да осы жолды ұстануды күтеміз.

Біз кез-келген түрде тікелей немесе жанама әдіспен пара ұсыну, беру, бопсалау немесе алу амалдарын мүлде құптамаймыз және ондай қылықтарға үзілді-кесілді қарсымыз.

Біз КПО жұмыскерлерінен өздерінің жеке шаруалары мен КПО компаниясындағы кәсіби қызметтері арасындағы мүдделер қайшылығынан аулақ болуды талап етеміз. Жұмыскерлер кез-келген мүдделер қайшылығының ықтимал немесе іс жүзіндегі жағдайлары туралы КПО компаниясына мәлімдеу қажет.

Біз өз қызметімізді жүзеге асыратын елдердің қолданыстағы барлық тиісті заңдарын және ережелерін сақтаймыз.

2023**БИЗНЕС-ЭТИКА:**

Жұмыскерлердің

93%-і

нормативтік-құқықтық сәйкестік талаптары туралы хабардар етуге бағытталған курстан өтті

Жедел желі арқылы түскен шағымдар саны

129

Салдарын басқару жөніндегі іс-шаралар саны

55**КЕЛЕСІ СТАНДАРТТАРҒА СӘЙКЕС СЕРТИФИКАТТАЛҒАН:****ISO 14001:2015**

Экологиялық басқару жүйесі

ISO 45001:2018

Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік

ISO 50001:2018

Энергия тұтынуды басқару

ISO 39001:2012

Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесі

БІЗ ҮШІН БҰЛ НЕГЕ МАҢЫЗДЫ? GRI 3-3

Сауатты құрылған басқару жүйесі – кез келген кәсіпорынның табысты дамуының және тиімділігінің кепілі. КПО компаниясында қауіп-қатерлерді басқаруды, ішкі бақылауды және нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз етуді қамтитын кешенді және үйлесімді басқару жүйесі жолға қойылған.

Кешенді басқару тәсілі жоғары басшылық бекіткен стратегияларды, алға қойған міндеттер мен нұсқауларды жүйелі және тиімді жүзеге асыруды бақылау тетіктерін қолдануға және ақылға салынған шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді.

ҰЙЫМ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ БАСҚАРУ ТӘСІЛДЕРІ

GRI 2-9, 3-3, ТДМ 16.6

«Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» Қазақстандық филиалы 1997 жылы Қарашығанақ мұнай-газ конденсаты кен орнын (бұдан әрі – Қарашығанақ кен орны немесе ҚМГКК) пайдалануды өнімді бөлу туралы түпкілікті келісімге сәйкес (әрі қарай – ӨБТК) жүзеге асыруға арналған бірлескен кәсіпорын ретінде құрылды. GRI 2-1

КПО тиісті филиалдары өкілдік етіп отырған бес мердігер компания ұсынған тәжірибені біріктіреді, атап айтқанда:

«Аджип Қарашығанақ Б.В.», «Шелл Қазақстан», «Шеврон Интернэшнл Петролеум Компани», «Лукойл Оверсиз Карачаганак Б.В.» және «КМГ Карачаганак» ЖШС. GRI 2-6 c

29,25%

29,25%

18%

13,5%

10%

ҰЙЫМ ҚҰРЫЛЫМЫ GRI 2-9, 2-10

КПО компаниясының ұйымдық құрылымы сыртқы экономикалық жағдайларға тұрақты бейімделуді ескере отырып, Қазақстан Республикасы (ҚР атынан «PSA» ЖШС Өкілетті органы өкілдік етеді) және бас компаниялар алға қойған бизнес-міндеттерге қол жеткізу және талаптарды орындау мақсатында әзірленді. ӨБТК-де белгіленген мұнай-газ операцияларын жүзеге асыру мақсатында «Аджип Қарашығанақ Б.В.» және «Би Джи Карачаганак Лимитед» (сәйкесінше, «ЭНИ С.п.А.» және «Шелл» компанияларының филиалдары; «Шелл» концерні «БиДжи Групптың» 100%-ын ресми түрде сатып алды) компаниялары бірлесіп басқаратын модель қабылданды.

КПО компаниясының екі жоғарғы басқарушы органдары – бұл ӨБТК-ге сәйкес бес мердігер компанияның әрқайсысының және өкілетті органның өкілдерінен тұратын Басқару жөніндегі бірлескен комитет (ББК) пен Өнімді өткізу жөніндегі бірлескен комитет (ӨБК). ӨБТК шарттары бойынша, ББК төрағасы әрқашан өкілетті органның, ал хатшысы – бас компаниялар-операторлардың басшылық буынының өкілдері болады. GRI 2-11

Сондай-ақ, Бірлескен қызмет туралы келісім (бас компаниялардың арасындағы) және Біріккен басқару туралы келісім («ЭНИ» және «Шелл» операторлары арасындағы) шарттарын мердігер компания мен оператор деңгейінде орындау үшін ұйымда тиісті мәселелерге жауапты қосалқы комитеттер жүйесі енгізілген. Толық басқару құрылымы 7-суретте график түрінде көрсетілген.

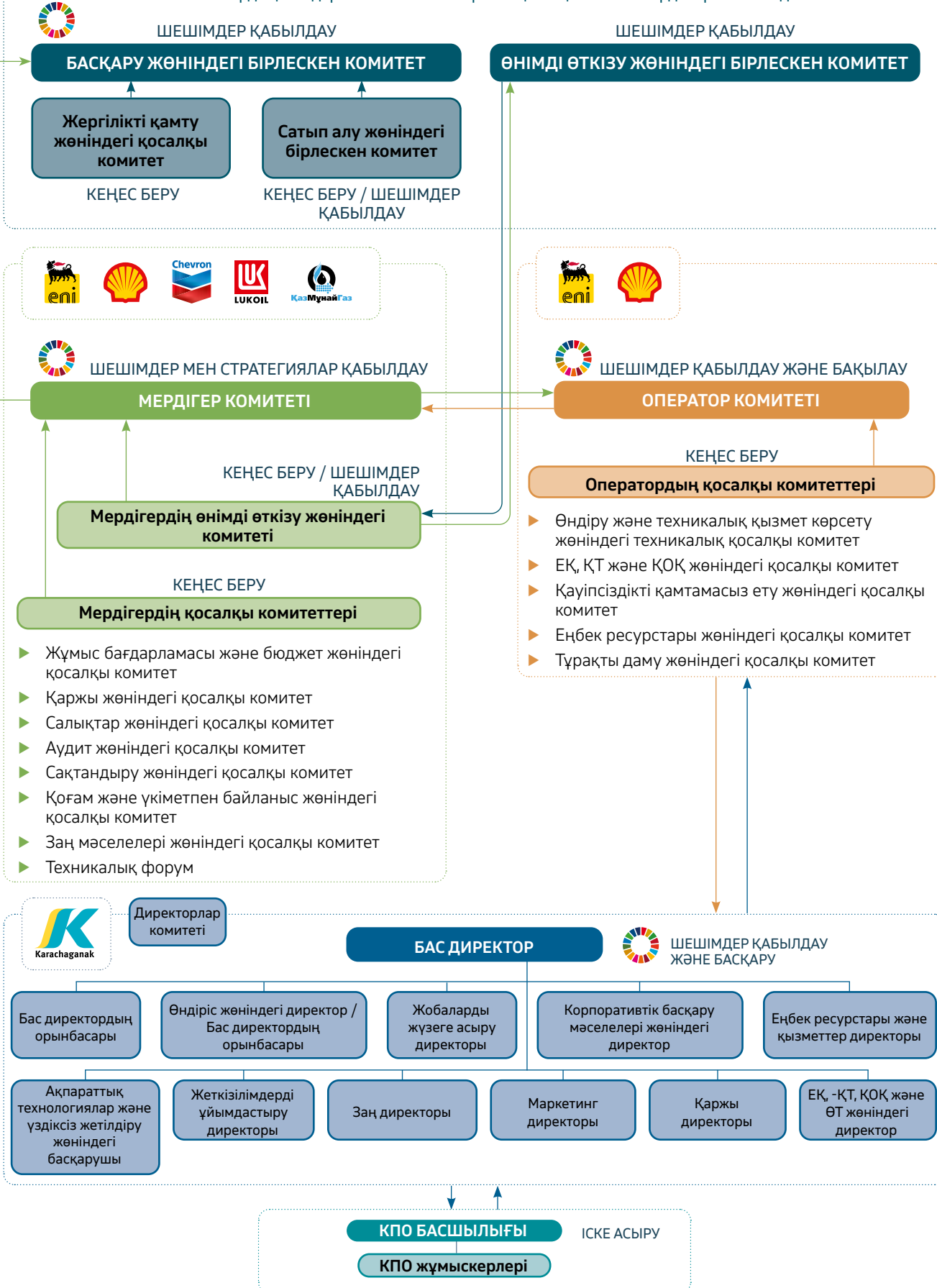
КПО КОМПАНИЯСЫНЫҢ ЕКІ ЖОҒАРҒЫ БАСҚАРУШЫ ОРГАНДАРЫ БАСҚАРУ ЖӨНІНДЕГІ БІРЛЕСКЕН КОМИТЕТ (ББК) ПЕН ӨНІМДІ ӨТКІЗУ ЖӨНІНДЕГІ БІРЛЕСКЕН КОМИТЕТ (ӨБК).

7-сурет. Қарашығанақ жобасын басқарудың жоғарғы буындары (31.12.2023 күнгі деректерге сәйкес)

GRI 2-9, 2-12, 2-13

Қазақстан Республикасының атынан «PSA» ЖШС өкілетті органы өкілдік етеді. Өкілетті орган мен мердігер компаниялардың өкілдері келесі комитеттер мен қосалқы комитеттерде мүшелік етеді:

Бас компаниялардың өкілдерін басқару құрылымының барлық буындарында мүшелікке қатысушылар ретінде тағайындау, іріктеу және олардың қызметін бағалау бас компаниялардың өздерінің және ҚР өкілетті органның ішкі нормативтік ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады. Есеп беруге тиіс ұйым болғандықтан, бұл мәліметтер КПО-ға берілмейді. Осы мәселелер бойынша есеп бас компаниялардың өз тұрақты даму есептерінде жеке беріледі. **GRI 2-9, 2-10, 2-18**

КПО комитеттерге, қосалқы комитеттерге және Оператордың, бас компаниялардың, жобада Қазақстан Республикасының атынан «PSA» ЖШС өкілдік ететін Өкілетті органның және Қазақстан Республикасының басқа да уәкілетті органдарының өкілдеріне әртүрлі есептерді береді. Басқару жөніндегі бірлескен комитет тұрақты даму мәселелері жөніндегі жоғарғы орган болып табылады. КПО-ның тұрақты дамуын сүйемелдеу мақсатында ББК мүшелері жоғарыда аталған ресми комитеттермен ақпарат алмасу негізінде мүдделі тараптармен өзара байланысты бақылар, басқарады. **GRI 2-13 b**

БАСҚАРУ ЖӨНІНДЕГІ БІРЛЕСКЕН КОМИТЕТ ТҰРАҚТЫ ДАМУ МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӨНІНДЕГІ ЖОҒАРҒЫ ОРГАН БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

Басқару жөніндегі бірлескен комитет

Басқару жөніндегі бірлескен комитет мұнай-газ операцияларын, әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды ортақ басқаруға жауапты; ол жұмыстардың ӨТБК мен Реттеу туралы келісімге сәйкес орындалуын қамтамасыз етеді. ББК жылдық Жұмыс бағдарламасы мен бюджетті, әлеуметтік және инфрақұрылымдық жобаларды, сонымен қатар Кен орнын игеру жоспарына енгізілетін кез-келген толықтыруларды қарауға және бекітуге өкілетті. ББК жиналыстары әдетте жылына екі рет өткізіледі. 2023 жылы жиналыстар маусым мен қарашада өтті.

Өкілетті орган және бас компаниялар (Мердігер) ББК-ға қатысу үшін бес өкілден тағайындайды. ББК төрағасы өкілетті органның немесе «PSA» ЖШС-ның өкілі болып табылады. Батыс Қазақстан облысының әкімі ББК-ге дауыс беру құқығы жоқ өңір өкілі ретінде қатысады. КПО жиналыстарға шақырылған қонақ ретінде қатысады, оның бұл комитетте өкілі жоқ. ББК мүшелерінің дублерлері бар, оларды тиісінше өкілетті орган және КПО-ның бас компаниялары (Мердігер) тағайындайды.

ББК мүшелерінің жұмыс ақысын олардың компаниялары төлейді; үміткерлерді барлық қатысушы ұйымдардың жоғарғы басшылығы әрқайсысы өз жеке тәжірибесі мен тиісті компанияның саясатына сүйене отырып таңдайды.

GRI 2-10, 2-19

ББК қосалқы комитеттері

ББК бірнеше қосалқы комитет құрды: Сатып алу (СБК) жөніндегі бірлескен комитет және Жергілікті қамту (ЖҚ) жөніндегі қосалқы комитет.

СБК КПО жасайтын негізгі келісімдерді бекітуге немесе мақұлдауға жауап береді және өз қызметі барысында СБК ББК бекіткен тендер процедураларын басшылыққа алады. СБК-де мүшелік ету мен дауыс беру құқығы ББК-ге ұқсас және бұл комитетте шешімдер бірауыздан қабылдану керек.

Жергілікті қамту жөніндегі қосалқы комитет құрамына КПО мен Өкілетті органның өкілдері кіреді. Жергілікті қамту жөніндегі қосалқы комитет ББК-ге жергілікті тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу, жергілікті кадрлардың санын көбейту, қазақстандық қызметкерлерді оқыту және дамыту мәселелері бойынша қолдау көрсетеді. Сонымен қатар ЖҚ жөніндегі қосалқы комитет Қазақстан Республикасы, өкілетті орган немесе мердігер компаниялар ұсынатын жергілікті қамту мәселелеріне қатысты жоспарлар мен бағдарламаларды талқылау мен талдауға қатысады.

Өнімді өткізу жөніндегі бірлескен комитет

ӨБК көмірсутекті және көмірсутекті емес өнімдерді ӨБТК аясында сатумен байланысты барлық қызметтерге жауапты. Аталмыш комитет мұнай өнімдерін тасымалдау, қайта өңдеу, айырбастау және сатуға қатысты ұсыныстарды бекітеді. Шешімдер барынша көп таза түсім алу мақсатында қабылданады. ӨБК төрағасы бас компаниялардың бірінің өкілі болады. КПО маркетинг директорының ӨБК отырыстарына дауыс беру құқығынсыз қатысуға құқығы бар.

Мердігер комитеті және Оператор комитеті

Бірлескен қызмет туралы келісім шарттарына сәйкес, Қарашығанақ жобасының бірлескен кәсіпорнын басқару екі деңгейлі басқару және шешім қабылдау жүйесі арқылы іске асырылады. Бастапқы басқарушы орган – ББК отырыстарында талқыға

ТҰРАҚТЫ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫН ҚҰРАСТЫРАТЫН ЖОҒАРҒЫ БАСҚАРУШЫ ОРГАН МЕРДІГЕР КОМИТЕТІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ.

салынатын мәселелер бойынша барлық Мердігер компаниялардың ұстанымын тұжырымдауға жауапты Мердігер комитеті. Келесі басқарушы орган – Оператор комитеті кәсіпорынның қызметін бақылайды және ӨБТК шарттарының орындалуын қамтамасыз етеді.

Тұрақты даму стратегиясын құрастыратын жоғарғы басқарушы орган Мердігер комитеті болып табылады. Стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу бойынша осындай жұмыстарға КПО өкілдері бастама береді және Оператор комитетінің жиналыстарында талқыға салады, сонымен қатар аталмыш жұмыстар Оператор комитеті деңгейінде талқыланады. Мердігер комитеті барлық бас компаниялар тарапынан өткізілетін жыл сайынғы ішкі аудит аясында процестердің ұйымдастырылуы мен іске асырылуының тиімділігін қадағалайды. **GRI 2-12**

Мердігер және Оператор комитеттерінің қосалқы комитеттері

Мердігер мен Оператор деңгейіндегі әртүрлі қосалқы комитеттер арнайы салаларда нақты өндірістік және корпоративтік мәселелер бойынша өздерінің кәсіби ұсынымдары мен құнды нұсқауларын береді. Әрбір

қосалқы комитеттің тиісті Ережелерде көрсетілген өз мақсаттары мен міндеттері бар.

Тұрақты дамуға қатысты мәселелер, соның ішінде оның әлеуметтік, экономикалық және экологиялық аспектілері Операторлар комитеті жанындағы Тұрақты даму жөніндегі қосалқы комитеттің құзіретіне жатады. Оның жұмысына Оператор өкілдері де, КПО да қатысады. Тұрақты даму жөніндегі қосалқы комитеттің негізгі мақсаты – КПО орындайтын операциялардың тікелей әсер ету аймағында орналасқан елді мекендердің тұрғындарына кен орнының әсеріне қатысты нақты мәселелер мен сұрақтар бойынша түсініктеме және кеңес беру. **GRI 2-12**

Сонымен қатар қосалқы комитет бұрынғы Березовка және Бестау ауылдарының тұрғындарының көшірілгеннен кейінгі өмір сүру жағдайларын мониторингтеу мәселелерін қарайды, сондай-ақ Бөрлі ауданының, оның ішінде Қарашығанақ кен орнына жақын орналасқан елді мекендердің тұрғындарымен өзара әрекеттестік, үкіметтік емес ұйымдармен жұмыс, тұрақты даму бойынша есептілік мәселелерімен айналысады. **GRI 2-14**

ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕРДІ БАСҚАРУ **GRI 2-12, 2-13, 2-16**

Мұнай-газ операциялары адамдардың денсаулығына, қоршаған ортаға және өндірістік активтерге тиюі мүмкін әсерді ескере отырып, мұқият ұйымдастырылуы және жүргізілуі қажет. Міндеттемелеріне жауапкершілікпен қарайтын жер қойнауын пайдаланушы ретінде КПО компаниясы кәсіпорын жұмысының барлық аспектілерін қамтитын бизнеске қатысты қауіп-қатерлерді басқаруға ерекше назар аударады. Оларға басқа да қауіп-қатерлермен қатар келесілер кіреді:

1. көміртексіздендіру үдерісінің бизнесті жүргізуге ықпал етуі;
2. жол-көлік оқиғалары (көлікті басқара алмай қалу);
3. өндіріс тұтастығының бұзылуы;
4. шығындарды өтей алмай қалу;
5. қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсаттың уақытша тоқтатылуы және кейін ықтимал қайтарылып алынуы;
6. Бас компаниялардың нақты ұзақ мерзімді стратегиясының жоқтығы;
7. күрделі кибершабуылдарға ұшыраумен байланысты қауіп-қатер;
8. ОГӨЗ-де газдың қабылдануына тәуелділіктің төмендеуімен қатар табыстың тұрақтандырылуы әрі әртараптандырылуы;
9. саяси және әлеуметтік тұрақтылықтың жоғалу қаупі;

10. тәртіп кодексінің, этикалық стандарттардың, нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты саясаттар мен процедуралардың елеулі бұзылуынан туындайтын қауіп-қатерлер;
11. КПО мақсаттарына жету үшін қажетті кадрлар мен ресурстардың жоқтығы / олардан айырылу;
12. әлемдегі геосаяси және экономикалық факторлар /санкциялар және қарсы санкциялар).

Жоғарыда көрсетілген қауіп-қатерлердің жағымсыз әсерін төмендету үшін КПО жан-жақты жүйелі жұмыс жүргізіп, үздіксіз бағалау өткізеді. Бұл жердегі мақсат – оңтайлы бизнес-стратегияны әзірлеу және өзгерістерді басқару.

Біздің қауіп-қатерлерді басқару процесінің тиімділігін тиісті түрде тексеру үшін есеп әзірлеудің келесі кезеңдері орындалады:

- **Жылына екі рет:** Қауіп-қатерлер жөніндегі комитеттің отырыстарында қауіп-қатерлер туралы жиынтық есеп талқыланады, келісіледі және Мердігер комитетіне жіберіледі.
- **Ұдайы:** анықталған қауіп-қатерлерді жеңілдетуге арналған алдын алу шараларының уақтылы және тиімді орындалуын қамтамасыз ету және қауіп-қатерлерді кешенді басқаруға жауапты жетекші маманды уақтылы хабардар ету мақсатында қауіп-қатерлердің өршуі туралы ақпарат қауіп-қатердің иелері (бөлімдер) деңгейінде тұрақты түрде қайта қаралып, жаңартылып отырады.

Маңызды әлеуметтік, экологиялық және экономикалық тақырыптар бойынша негізгі қауіп-қатерлердің әсерін жеңілдету шаралары есептің тиісті тарауларында толығырақ сипатталған.

КПО қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару бағдарламасын әзірледі, ол 2021 жылдан бастап бизнеске және технологиялық қауіпсіздікке қатысты қауіп-қатерлерді неғұрлым сапалы бағалауға және тиімді басқаруға мүмкіндік берді. Бұрын технологиялық процестің қауіпсіздігін басқару үшін «Тосқауылдар моделі» жүйесі енгізілген болатын.

Қауіп-қатерлерді бақылау және тексеру қауіп-қатерлерді басқару процесінің бір бөлігі болып табылады. Бұл процеске қауіп-қатерлерді басқарудың арнайы бағдарламасы көмегімен орындалатын мерзімді тексерулер мен қайта бағалаулар кіреді. Осы бағдарламаға қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару мәселелеріне қатысты есептер мен тексерулер бойынша толық ақпарат енгізілген.

Бизнеске және технологиялық қауіпсіздікке төнетін қауіп-қатерлерді басқару: Бұл процестің анықтаулары мен сипаты және Компания бойынша тиісті қызметтер мен міндеттер Қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару процедурасы мен ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлерді басқару жүйесінде көрсетілген. Сонымен қатар қауіп-қатерлерді басқару компанияның барлық деңгейлерінде оның бизнес-мақсаттары мен міндеттерін қызметтегі қауіп-қатерлермен үндестіруге бағытталған. Корпоративтік басқару мәселелері жөніндегі басқарма бизнес пен қауіпсіздікке қатысты қауіп-қатерлерді қамтитын Қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару жүйесін енгізуге, қолдауға, бақылауға және

үнемі жетілдіруге жауап береді. Бизнеске төнуі мүмкін қауіп-қатерлер саласында бұл процесс Қауіп-қатерлерді біріктіріп басқару процедурасымен реттеледі, қауіп-қатерлер Корпоративтік қауіп-қатерлердің тізіліміне енгізіледі. Осы модель бизнеске қатысты негізгі қауіп-қатерлер мен тиісті алдын алу және түзету іс-шараларын қамтиды.

Қауіпсіздікке төнуі мүмкін қауіп-қатерлер саласында бұл процесс ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлерді басқару жүйесімен реттеледі. Қауіп-қатерлер ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы корпоративтік қауіп-қатерлердің тізіліміне енгізіледі. Бұл қауіпсіздікке қатысты негізгі қауіп-қатерлер мен тиісті алдын алу және түзету іс-шараларын қамтитын модель. ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қауіп-қатерлерді басқару моделін қолданудың нәтижелері бизнеске қатысты қауіп-қатерлерді басқару моделіне кіреді.

Қауіп-қатерлерді басқарудың түпкілікті моделі КПО компаниясының жоғары басшылығының қатысуымен өтетін Қауіп-қатерлер жөніндегі комитеттің жиналыстарына дайындалу кезінде қаралып, түйінделеді. **GRI 2-13**

Технологиялық процестердің қауіпсіздігіне қатысты қауіп-қатерлерді басқару: Технологиялық процестердің қауіпсіздігі үшін негізгі қауіп-қатерлер технологиялық процестердің қауіпсіздігіне төнетін қауіп-қатерлердің толық сипаттамасын қамтитын Тосқауылдар моделінде тіркелген. Бұл процеске Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен өндіріс тұтастығы басқармасы жауапты болып танылатын және бұл процес ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы қатерлерді басқару жүйесімен реттеледі. **GRI 2-16**

ТИМДІЛІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ **GRI 2-12, 3-3**

Компания тұрақтылығын сақтап, жауапкершілікпен дамуы үшін КПО-ның ішкі бақылау мәдениетін дамытуға ұмтылуының маңызы зор. Осы міндеттеменің аясында КПО өз бизнес-мақсаттарын қолдау үшін негізгі екі процесті енгізді:

- i) күрделі шығындар жұмсалатын жобалардың тиімділігін бағалау процесі
- ii) аудиттер – ішкі, сыртқы және мердігер ұйымдардың аудиттері

2023 жылы КПО негізделген шешімдерді қабылдау мақсатында барлық даму жобаларын мұқият бағалай отырып, тиімділікті бағалауға басымдық беруді жалғастырды. Бұл кешенді процес. Бұл кешенді процес, мүмкіндіктерді анықтаудан бастап пайдалануға дейін, Жобалардың тиімділігін бағалау саясаты және Басқару жүйесі және Жобалардың тиімділігін бағалау шаралары бойынша нұсқаулық сияқты жаңартылған құжаттарда егжей-тегжейлі сипатталған. Тұрақты даму мен қоршаған ортаны

қорғауға ерекше көңіл бөле отырып, салынған инвестициялардан максималды мөлшерде табыс алу мақсатымыз өзгерген жоқ.

Инвестициялардың елеулі ауқымын ескеріп, даму жобаларын іске асыру бойынша жұмыстардың тиімді орындалуын қамтамасыз ету үшін КПО тиімділікті бағалауға бағытталған ішкі және сыртқы іс-шараларды бас компаниялардың қатысуымен жүргізеді. Тиімділікті қамтамасыз ету процедураларының осындай қатаң болуы екі мақсатқа қызмет етеді: айқындық пен есеп беруді жетілдіреді және Компанияның ұзақ мерзімді тұрақты дамуына себептеседі.

2023 жылы «Жасыл» стратегияның бизнес-процестеріне енуі басты оқиға болды. Бұл прогрессивті бастама бізді жаңа күрделі жобаларды дайындау барысында қоршаған ортаға жағымсыз әсерлерді азайту үшін инновациялық тұжырымдамалық ұсыныстар жасауға итермеледі.

Бұл стратегиялық қадам қызметіміздің тұрақтылығын сақтауға ғана емес, оны арттыруға деген бейілділігімізді көрсетеді, ал бұл біздің «жасыл» болашаққа деген көзқарасымызға сәйкес келеді.

Ішкі аудит бойынша процедурада көрсетілген аудиторлық тексеру процесіне келетін болсақ, ішкі аудит қызметі қауіп-қатерлерді ескере отырып, КПО-ның басқару және бақылау жүйесіне сәйкес корпоративтік басқару жүйесінің жалпы құрылымы мен тиімділігінің, ішкі бақылаулар мен процестердің тәуелсіз тұрғыдан тексерілуін қамтамасыз етеді. Ішкі аудит қызметі компанияның өндірістік мақсаттарына қол жеткізуге кедергі болуы ықтимал кез келген ағаттықты анықтайды.

Жыл сайын КПО қызметінің қауіп-қатерлер төну қаупі жоғары салаларында, соның ішінде корпоративтік басқару, келісімшарттар мен сатып алулар, мердігер ұйымдардың және Компанияның ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ басқару, қаржы, есептілік, өндірістік операциялар, логистиканы ұйымдастыру және өзге де салаларында ішкі аудит өткізу бойынша жоспарын орындайды. Бұдан басқа ішкі аудиттер тексеріс нәтижелері бойынша ұсынылған шаралардың орындалуын тексеру қызметін қамтиды. Аудит нәтижелері КПО мен бас компаниялардың басшылығына Аудит жөніндегі қосалқы комитет отырыстарында беріледі.

Онымен қоса бас компаниялар өздерінің ішкі қауіп-қатерлерді бағалауы негізінде жыл сайынғы аудит өткізеді. Бұл КПО-ның Басқару жүйесінің құрылымы мен тиімділігі тәуелсіз тұрғыдан қосымша деңгейде тексерілетіндігін білдіреді. Аудит нәтижелері КПО мен бас компаниялардың басшылығына Аудит жөніндегі қосалқы комитет отырыстарында беріледі.

Сертификатталған сыртқы аудиттерді өткізу КПО-ның басқару жүйесінің жалпы тиімділігін қамтамасыз етуге көмектеседі, ал жүйенің халықаралық стандарттар мен ҚР заңнамасына сәйкестігі ISO сертификаттарын алу және шолу аудиттерін өткізу арқылы расталады.

Сонымен қатар, КПО еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы ішкі аудит жөніндегі өзінің жыл сайынғы жоспарын орындайды. 2023 жылы КПО ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласында 15 аудит жүргізді.

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы біріктірілген басқару жүйесі

GRI 3-3, 403-1, 403-7, 403-8

Қоршаған ортаға мейлінше аз әсер етіп, қызметкерлердің денсаулығын сақтау және еңбек етуге қауіпсіз жағдай жасау бойынша үздіксіз жетілу мен адал қызмет Компания үшін айрықша маңызға ие.

КПО компаниясы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәселелерін ISO 14001:2015 «Экологиялық басқару жүйесі», ISO 45001:2018 «Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік» және ISO 50001:2018 «Энергия тұтынуды басқару» халықаралық стандарттарына сәйкестігі сертификатталған біріктірілген менеджмент жүйесі шеңберінде басқарады.

Оның үстіне 2022 жылы КПО ISO 39001:2012 «Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесі» сертификатын алды.

ISO халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкестігін растау үшін КПО 2023 жылы ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 және ISO 50001:2018 стандарттары бойынша қайта сертификаттау процесін, сондай-ақ ISO 39001:2012 стандарты бойынша қадағалау аудитін өтті. Бұл процесті қолдау бағытында КПО-ның да, мердігер ұйымдардың да қызметкерлері үлкен жұмыс атқаруда.

КПО-ның ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы талаптары Компания ішінде де, одан тыс та кең таралған және Компанияның барлық келісімшарттарының арнайы қосымшасында көрсетілген (яғни ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы талаптар берілетін барлық келісімшарттарға енгізіледі).

Жыл сайын КПО-да ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәдениетін арттыру мақсатында бірқатар бағдарламалар, тренингтер, бастамалар мен науқандар жүзеге асырылады. Мұндай бастамаларға көптеген шаралар кіреді, соның ішінде, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша кіріспе нұсқамалар, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша арнайы кәсіптік оқыту, сондай-ақ «Қауіпсіздік саласындағы көшбасшылық және мәдениет бағдарламасы», «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ карталары бағдарламасы», «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы ынталандыру бағдарламасы», «Денсаулыққа төнетін қауіп-қатерлерді бағалау», «Стресске төзімділік бағдарламасы», «Экологиялық мәдениетті дамыту және хабардарлық деңгейін арттыру» және т.б. бағдарламалар.

КПО БАСШЫЛЫҒЫ GRI 2-9

КПО компаниясының Директорлар комитеті атқарушы орган болып табылады. Бұл ұжымдық шешімдерді қоса алғанда, компанияны басқару бойынша жедел шешімдер қабылдау жөніндегі кеңесші орган.

КПО Директорлар комитетінің құрамына барлық негізгі бөлімшелердің жетекшілері кіреді. Директорлар құрамы оператор-компаниялар тағайындаған директорлардан, сонымен қатар Қазақстан Республикасының азаматтары арасынан шыққан КПО жұмыскері болып табылатын директорлардан тұрады. Директорлар Бірлескен қызмет туралы келісімнің шарттарына сәйкес тағайындалады. Директор лауазымына тағайындалу мерзімі – үш жыл. Директордың тиісті лауазымына тағайындалғандардың әрқайсысы өзінің кәсіби құзыреттері мен тәжірибесіне сәйкес оператор-компаниялар тарапынан қатаң іріктеуден өтеді.

Бас директор және өндіріс жөніндегі директор / бас директордың орынбасары лауазымдарына «Шелл» және «Эни» оператор – компанияларының өкілдері ауысып тағайындалады. КПО құрылымында тәуелсіз директор лауазымы қарастырылмаған.

Төменде 2024 жылғы маусымдағы Директорлар комитетінің мүшелері берілген. Есеп басылып шыққан кезде гендерлік қатынас ерлер үшін 82%-ды, әйелдер үшін 18%-ды құрады. КПО директорларының құрамына жеткіліксіз қамтылған әлеуметтік топтардан шыққан өкілдер кірмейді. Директорлар комитетінің құрамы туралы өзекті ақпарат КПО веб-сайтында [КПО басшылығы бөлімінде](#) берілген.

Марко Марсили

Бас директор

Марко Марсилидің мұнай-газ саласында жиған жиырма бес жылдан астам мол тәжірибесі бар. Халықаралық жобаларда түрлі лауазымдарды атқару барысында ол зор техникалық және өндірістік тәжірибе алды, сонымен қатар жан-жақты коммерциялық және басқару дағдыларын игерді.

«Шелл» компаниясында Марко 2002 жылдан бері табысты жұмыс істеп келеді. Осы уақыт ішінде ол Нидерланды, Италия, Ұлыбритания, Ирак, АҚШ, Канада, Мексика, Аргентина және Бразилия сияқты елдердегі жобаларда әртүрлі басшылық қызметтерді атқарды.

КПО бас директоры лауазымына тағайындалғанға дейін Марко Марсили «Шелл Италия» компаниясында «Барлау және өндіру» бөлімшесінің басқарушы директоры және басқарма төрағасы қызметін атқарған. Оған дейін ол алдымен Солтүстік Америка мен Бразилияда жаңа бизнесті дамыту жөніндегі вице-президенті, содан кейін жаңа тақтатас кен орындары жөніндегі коммерциялық вице-президенті ретінде АҚШ-та шамамен бес жыл жұмыс істеді.

Никола Аллегро

Өндіріс директоры / Бас директордың орынбасары

Николаның мұнай-газ саласында 17 жылдан астам халықаралық көшбасшылық тәжірибесі бар. Ол «Эни» компаниясында өз қызметін 2006 жылы өндіріс инженері ретінде бастады және қазіргі лауазымға тағайындалғанға дейін Мальтадағы «Эни» филиалының бас менеджері, сондай-ақ Ливияның Триполи қаласындағы ENI North Africa (ENINA) құрамында Ливия мен Мальта өндірістік бөлімшесінің басқарушысы болып қызмет етті. Никола әлемнің көптеген елдерінде, соның ішінде Ливия, Индонезия, Египет, Нигерия, Италия және Қазақстанда жұмыс істеді. 2016 жылдан 2021 жылға дейін Никола КПО-да өндірістің техникалық мәселелері жөніндегі бөлім бастығы және кен орны бастығы қызметтерін атқарды.

Мұхтар Манкеев

Бас директордың орынбасары

Мұхтар Манкеевтің басқару саласында тәжірибесі мол, ол өзінің еңбек жолында коммерциялық құрылымдарда да, мемлекеттік органдарда да әртүрлі басшылық қызметтерді атқарған. Ол шетелдік іскерлік әкімшілік магистрі дәрежесіне ие, сонымен қатар Батыс Қазақстан университетінде инженерлік білім алған.

Қарашығанақ жобасында Мұхтар өз қызметін Petrofac International компаниясында кен орындарын дамыту жөніндегі инженер ретінде бастады. Сонымен қатар, ол Финляндиядағы «Finnish Business Hub» ЖШС директоры болып қызмет етті. КПО-дағы лауазымға тағайындалғанға дейін Мұхтар Қазақстан Республикасы энергетика министрлігінің «Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығы» АҚ бас директоры қызметін атқарды.

Алмасбек Мухашов

Маркетинг жөніндегі директор

Алмасбек «Эни» компаниялар тобында 20 жылдан астам қызмет етіп келеді. Ол Нигерия, Мексика, Түрікменстан, Алжир, Тунис, Венесуэла және Қазақстанда өнімді барлау, өндіру, тасымалдау мен сату салаларындағы әртүрлі жобаларға қатысып, халықаралық қатынастар, экономикалық талдау мен қаржы, өнеркәсіптік жобаларды әзірлеу сияқты, сонымен қатар экспорттау және коммерциялық қызмет пен келіссөздер сияқты әртүрлі міндеттерді атқарды.

Бұрынғы қызметінде Алмасбек «Аджип Карачаганак Б.В. – Қазақстандық филиал» компаниясында жаңа бизнес мүмкіндіктер мен аймақты талдау жөніндегі басшы қызметін атқарды.

Жан Вак

Қаржы директоры

Жан Вактың әлемнің көптеген елдерінде басшылық қызметтерде жиған 20 жылға жуық тәжірибесі бар. Ол 8 түрлі елде мұнай-газ саласында барлау және өндіру, сондай-ақ өнімді сақтау және тасымалдау бағыттарында қаржымен байланысты әртүрлі қызметтерді атқарған. Білікті басқарушы-бухгалтер ретінде Жан қазынашылық, қаржылық бақылау, корпоративтік қаржы және бірлескен кәсіпорынның қаржысы бойынша терең білім жинақтап, әртүрлі жоғары басшылық лауазымдарды атқарған, соның ішінде Ирактағы Basrah Gas Company кәсіпорнында 6 жыл еңбек еткен. КПО компаниясына келгенге дейін ол «Шелл» компаниясының Мексикадағы өкілдігінде қаржы директоры қызметін атқарған.

Сергей Дубынин

Заң мәселелері жөніндегі директор

Сергейдің халықаралық компанияларда құқықтық қызмет саласындағы басшылық лауазымдарда 20 жылдық жұмыс тәжірибесі бар. Shell және оның еншілес ұйымдарында Сергей 2007 жылдан бері басшылық лауазымдарды иеленіп келеді. КПО-ға тағайындалмас бұрын, Сергей Ресейдің Мәскеу қаласындағы Shell Exploration and Production Services (RF) B.V. компаниясында құқықтық қызмет басшысы ретінде қызмет еткен.

Оскар ван дер Вейде

Жобаларды жүзеге асыру жөніндегі директор

Оскар «Шелл» компаниясында және оның еншілес ұйымдарында 1990 жылдан бері жұмыс жасап келеді. Бұған дейін ол Үндістанның Бангалор қаласында Shell Projects & Technology ұйымында цифрландыру жобаларының бас менеджері қызметін атқарды. Оскардың инженерлік жобалау мен жобаларды басқаруда тәжірибесі мол. Өзінің еңбек жолында Оскар «Шелл» компаниясының Нидерланды, Ұлыбритания, Нигерия, Сирия, Үндістан және Қазақстандағы еншілес ұйымдарында басшылық қызметтерді атқарып келеді.

Роккантонио Каталано

Корпоративті басқару мәселелері жөніндегі директор

Роккантонио Eni Group компаниясында 2002 жылдан бері корпоративті деңгейде және шетелде халықаралық жобаларда әртүрлі басшылық қызметтер атқаруда. Ол энергетика және мұнай-газ салаларында тәжірибесі бар, жұмыстың нәтижелі және тиімді орындалуына ұмтылатын білікті басшы. Қазіргі тағайындалғанға дейін ол Eni компаниясының табиғи ресурстар бөлімшесінде корпоративтік вице-президент / қауіпсіздік жөніндегі басшы және GSA-да (Алжирдің Сахара шөліндегі Eni-Sonatrach бірлескен кәсіпорны) бас директор қызметін атқарды. Сонымен қатар, Роккантонионің Қазақстанда КПО компаниясында өндіріс директорының ЕК, ҚТ және ҚОҚ бөлімінің бастығы және қауіпсіздік техникасының корпоративтік мәселелері жөніндегі бөлім бастығы ретіндегі жұмыс тәжірибесі бар.

Слушаш Избасарова

Еңбек ресурстары және қызметтер директоры

Слушаштың еңбек ресурстарын басқару саласындағы басшылық лауазымдарда 20 жылдық тәжірибесі бар. Соңғы қызметінде ол КПО компаниясының еңбек ресурстарын басқарушысы лауазымында жұмыс істеді. КПО-ға келгенге дейін Слушаш Agip Kazakhstan North Caspian Operations Company, NC Production Operations Company B.V., North Caspian Operations Company B.V. сияқты ірі мұнай трансұлттық корпорацияларда басшылық қызметтер атқарды. «Шелл» компаниясында Слушаш 2017 жылдан бері еңбек етеді.

Жанат Жахметова

Ақпараттық технологиялар мен үздіксіз жетілдіру жөніндегі басқарушы*

КПО-ға тағайындалғанға дейін Жанат Жахметова Қазақстан Республикасының энергетика вице-министрі қызметін атқарды. Жанаттың Абердин қаласы университетінен алған мұнайгаз ісі бойынша магистр дәрежесі, сондай-ақ Алматы қаласы университеттерінің «Органикалық заттардың химиялық технологиясы» және «Есептеу техникасы мен бағдарламалық жасақтама» мамандықтары бойынша ғылымдар бакалавры дипломы бар. Бастапқы кәсіптік практикаларында Жанат «Зерде» ұлттық инфокоммуникация холдингі АҚ басқарма төрағасының орынбасары және ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің ақпараттық технологиялар департаменті директорының орынбасары қызметін атқарған. Еңбек жолының басында Жанат ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде жұмыс жасап, АТ технологияларын, құқық секторын дамыту, сондай-ақ электрондық үкімет ұлттық жобасын әзірлеу және ілгерілету салаларында бірқатар лауазымдарды атқарды. Жанат өзі бастаған жобалардың бірі, ол мұнай мен газ өндірісін есепке алудың ақпараттық жүйесі, жер қойнауын пайдалану құқығын алуға онлайн-аукцион, электрондық келісімшарттар және т.б.

** Бұл лауазым Компания қызметінің барлық басты аспектілеріне цифрлық шешімдер енгізуге ден қоюға байланысты ұйымдық құрылымға 2023 жылы енгізілген болатын.*

Норберт Жалле

Қауіпсіздік техникасы, қоршаға ортаны қорғау және өндіріс тұтастығы жөніндегі директор

Норберттің өнеркәсіптік кәсіпорындардағы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласында 20 жылдық тәжірибесі бар. Ол қоршаған орта инженериясы және экологиялық менеджмент саласындағы магистр дәрежесіне ие. Норберт Эни компаниясында 2006 жылдан бастап жұмыс істей бастады, ол көптеген елдерде, негізінен Африкада ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ және тұрақтылықты қамтамасыз ету бөлімінің менеджері ретінде еңбек етті. Бұған дейін ол «ENI», «ERM», «NAOC» және т.б. сияқты халықаралық компанияларда бірқатар басшылық қызметтерді атқарған. КПО-ға тағайындалғанға дейін Норберт Нигериядағы Эни компаниясының еншілес кәсіпорны Порт-Харкорт қаласындағы «NAOC» компаниясында ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жөніндегі корпоративтік бөлімінің басшысы лауазымын атқарды.

БІЗ ҮШІН БҰЛ НЕГЕ МАҢЫЗДЫ? GRI 3-3

КПО-да біз адамдарға сыйластықтың негізін қалайтын құндылықтарды басшылыққа аламыз. Біз үшін бұл адалдық, әдептілік және әділдік. Осы құндылықтарды қабылдап, оларды жұмысымызда ұстану арқылы әрқайсымыз КПО беделін қорғауға және нығайтуға үлес қосамыз. Баршамызға ортақ құндылықтар – бұл біз орындайтын жұмыстың айнасы және олар КПО-ның Тәртіп кодексі мен Іскерлік қағидаттарының негізі болып табылады.

КПО Іскерлік қағидаттары компания өз қызметін атқару барысында басшылыққа алатын ережелерді белгілейді және акционерлер, тапсырыс берушілер, жұмыскерлер, бизнес серіктестер мен қоғам алдындағы міндеттерімізді анықтайды. Тәртіп кодексінде КПО-ның барлық жұмыскерлері орындауға міндетті тәртіп ережелері және компанияның өз жұмыскерлері алдындағы міндеттері түсіндіріледі.

Бізді іс-әрекеттеріміз негізінде бағалайды. Жұмысымызды заңнамаға, КПО Іскерлік қағидаттарына, Тәртіп кодексіне сүйеніп жүзеге асыратын болсақ, беделіміз арта түседі. Бизнес серіктестерімізге КПО Іскерлік қағидаттарын немесе оларға парапар қағидаттарды міндетті түрде басшылыққа алуға кеңес береміз.

БИЗНЕС-ЭТИКА GRI 2-23, 2-24, 3-3, ТДМ 10.3, 16.5, 16.8

КПО ІСКЕРЛІК ҚАҒИДАТТАРЫ

КПО өз қызметін 2019 жылы енгізілген және КПО Директорлар кеңесінің барлық мүшелерімен бекітілген «КПО Іскерлік қағидаттарына» сәйкес іске асырады. Бұған дейін іскерлік қағидаттар КПО Тәртіп кодексінің бөлігі болатын.

КПО Іскерлік қағидаттары қызметімізде басшылыққа алатын негізгі іскерлік аспектілерді айқындайды және қызмет пен этикалық тәртіпке қатысты жоғары стандарттар қояды. Мүдделі тараптар, соның ішінде мердігерлер мен жеткізушілер, Іскерлік қағидаттарды құрметтейді және өз жұмысын осы қағидаттарға сүйеніп орындайды деп күтеміз.

8-сурет. КПО Іскерлік қағидаттары негізгі жеті категорияны қамтиды:

«КПО Іскерлік қағидаттары» құжатының толық нұсқасын және таныстырма бейнебаянын КПО сайтындағы [«Іскерлік этика»](#) бөлімінен тауып таныса аласыздар.

ТӘРТІП КОДЕКСІ

КПО Тәртіп кодексі Компания мен оның жұмыскерлерінің қызметін және беделін қорғауды мақсат ететін нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты құжат болып табылады. Тәртіп кодексі – бұл жұмыскерлеріміз, мердігер ұйымдардың қызметкерлері және КПО атынан жұмыс істейтін басқа тұлғалардың барлығы міндетті түрде сақтауы тиіс КПО-ның іскерлік этика және корпоративтік мәдениет саласындағы жалпы ережелер жүйесі.

Тәртіп кодексі кәсіпкерлік еркіндігі мен адал бәсекелестік қағидаттарын ұстану, адам құқықтары мен Компания активтерін қорғау, бірдей

мүмкіндіктер беру, сыбайлас жемқорлыққа және қылмыстық жолмен табылған табысты заңдастыруға (ақшаны жылыстатуға), сондай-ақ жұмыс орнындағы кез келген қудалауға жол бермеуге қатысты ережелерді қамтиды, сонымен қатар ұлттық және халықаралық сауданың, еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және қоршаған ортаны қорғаудың, ақпаратты (оның ішінде жеке деректерді) қорғау және алмасудың кейбір аспектілерін реттейді.

КПО Тәртіп кодексінің толық нұсқасын КПО сайтындағы [«Іскерлік этика»](#) бөлімінен тауып таныса аласыздар.

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ GRI 408-1, 409-1, ТДМ 8.7

КПО адам құқықтарын құрметтейді және қолданыстағы заңнаманың талаптарын, соның ішінде БҰҰ-ның Адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясында белгіленген нормаларды және Халықаралық еңбек ұйымының негізгі конвенцияларын сақтайды. Сонымен қатар, бұл нормалар Қазақстан Республикасының (ҚР) Конституциясында, ҚР Еңбек кодексінде, ҚР «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодексінде, ҚР «Азаматтық қорғау туралы» заңында, ҚР Экологиялық кодексінде және тиісті нормативтік құқықтық актілерде белгіленген.

Адам құқықтарын сақтау Компания «қызмет жүргізуге лицензия» алу үшін міндетті шарт болып табылады. Компанияның барлық қызметі жұмыскерлеріміз, мердігерлеріміз, жергілікті халықтан бастап жергілікті билік органдарына дейін барлық мүдделі тараптардың адам құқықтарын сақтауға негізделген. Бұл мақсаттарды ұстана отырып, КПО сыртқы мүдделі тараптармен үнемі өзара әрекеттестікте болады және өзі жұмыс істейтін қауымдастықтардың жалпы өркендеуіне тікелей немесе жанама үлес қосуға ұмтылады.

Адам құқықтары мәселелері әлеуметтік үлес, қауіпсіздік және адам ресурстары тұрғысынан талаптардың сақталуын сипаттайтын Компанияның ішкі ережелерінде көрініс тапқан. Осы мақсатта адам құқықтарын қорғауға қатысты талаптар Тәртіп кодексіне және КПО-ның қолданыстағы қағидаттарына, саясаттарына және ішкі ережелеріне енгізілген. Олардың қатарына мыналар жатады:

- **Әлеуметтік қызмет** – біздің әлеуметтік даму жөніндегі жоспарларымыз бар және біз өндірістік қызметіміздің жергілікті халық тұрмысына тигізетін әсерін ескереміз.

- **Қауіпсіздік** – бүкіл Компанияға қойылатын қауіпсіздік талаптары жұмыскерлердің, мердігерлердің және объектілердің қауіпсіздігін адам құқықтары мен жергілікті халықтың қауіпсіздігі сақталатындай қамтамасыз етуге көмектеседі.
- **Адам ресурстары** – саясаттарымыз бен стандарттарымыз жұмысқа әділ орналастыру, этикалық еңбек қатынастары, жағымды жұмыс ортасы мен еңбек жағдайларын құру қағидаттарын іс жүзінде жүзеге асыруға көмектеседі.
- **Келісімшарттар мен сатып алулар** – біз тұрақты дамуға үлес қосатын және экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тұрғыдан жауапты мердігерлермен және жеткізушілермен жұмыс істеуге ұмтыламыз.

Заңнамаға сәйкестік саласындағы жалпы саясат шеңберінде КПО этикалық нормалар мен нормативтік-құқықтық сәйкестікті сақтау саласында оқытудың жаңа бағдарламасын қабылдады және орындауға кірісті. Бұл бағдарлама қабылданған қағидаттар мен міндеттемелер бойынша жоғарыда аталған негізгі мәселелерді шешуге бағытталған.

КПО қазіргі заманғы құлды пен балалар еңбегін пайдалануға мүлдем қарсы. Осы орайда Компания өзінің жеткізу тізбегінде не қызметінің басқа салаларында балалар еңбегін пайдалануды, құлдықты және адам саудасын анықтауға және мүмкіндігінше жоюға ұмтылады.

2023 жылы КПО мен оның мердігерлік ұйымдары ішінде балалар еңбегін пайдалану және адам саудасы оқиғалары тіркелген жоқ.

НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ СӘЙКЕСТІК GRI 2-24

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ GRI 2-15, 205-1, 205-3

КПО сыбайлас жемқорлыққа қарсы күреске ерекше көңіл бөледі. КПО-ның Парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулығы (бұдан әрі – Нұсқаулық) Тәртіп кодексі мен Іскерлік қағидаттарға негізделген және парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа тиым салатын ұлттық және халықаралық заңнаманы сақтау жөніндегі Компанияның талаптарын белгілейді. Барлық персонал, соның ішінде бас компаниялардың іссапарға жіберілген жұмыскерлері, штаттағы қызметкерлер мен жіберуші тараптардың (кадрлар агенттіктерінің) жұмыскерлері осы Нұсқаулықты басшылыққа алуға міндетті. Нұсқаулық сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерімен байланысты жұмыс процестерін анықтап, персоналға сыбайлас жемқорлыққа қатысты ықтимал қауіп-қатерлерді бағалауға көмектеседі. Келесілерге ерекше назар аударылады:

- Келісімшарттар жасасу,
- Сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілері,
- Әлеуметтік инвестицияларды қаржыландыру,
- Мемлекеттік органдармен әрекеттесу,
- Мүдделер қақтығысы.

КПО-ның бас директоры, директорлары мен басқарушылары тиісті директораттарда/ басқармаларда нормативтік-құқықтық сәйкестік бойынша негізгі құқықтық және этикалық қауіп-қатерлерді анықтайды, бағалайды және қадағалайды.

«ТӘРТІП КОДЕКСІ, НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ СӘЙКЕСТІК ЖӨНІНДЕГІ САЯСАТТАР МЕН ПРОЦЕДУРАЛАРДЫҢ ТАЛАПТАРЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ БҰЗЫЛУ ҚАУІПІН» БАҒАЛАУ ПРОЦЕСІНЕ КПО-НЫҢ БҮКІЛ ҚЫЗМЕТІН СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАТЫСТЫ ҚАУІП-ҚАТЕРЛЕРДІҢ БАР-ЖОҒЫ ТҰРҒЫСЫНАН БАҒАЛАУ КІРЕДІ.

Сыбайлас жемқорлыққа қатысты қауіп-қатерлерді азайту мақсатында келесі ережелер мен процестер енгізілген:

- Контрагентпен келісімшарт немесе кез келген заңды күші бар келісім жасау алдында кешенді тексеріс жүргізіледі (төмендегі «Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру» бөлімін қараңыз).

- Парақорлыққа және кез келген ресми рәсімдерді оңайлатуға төленетін төлемақылар беруге (соның ішінде пара алу, пара беру, параға коммерциялық сатып алу, пара алу не беруде/ параға коммерциялық сатып алуда делдалдық) тиым салынады.
- Қайырымдылық және демеушілік сияқты бизнес-процестер үшін қатаң ережелер мен шектеулер белгіленді, шығындар міндетті түрде есепке алынады және процеске қатысушылардың барлығы алдын ала тексеруден өтеді.
- Саяси партияларға, саяси ұйымдарға немесе олардың өкілдеріне Компания қаражаты есебінен қандай да болса төлемдер (тікелей немесе жанама) жасауға тиым салынған. GRI 415-1
- Сыйлықтар алу/беру және қонақжайлылық белгілерін қабылдау/көрсетудің негізгі ережелері, шекті сомалары, мақұлдау және бекіту деңгейлері белгіленген, тиісті тізілім жүргізіледі.
- Мүдделер қақтығысы туралы хабарлау (нақты, ықтимал және болжалды) қағидаттары мен ережелері, жұмысқа қабылдауға қатысты ерекше шарттар белгіленген. Барлық мүдделер қақтығысы оқиғалары тиісті тізілімге енгізіледі, жауапты бөлімшелер оларды реттеу бойынша шаралар қабылдайды (төмендегі «Мүдделер қақтығысы» бөлімін қараңыз).
- Мерзімді оқытулар жүргізіледі, жұмыскерлердің сыбайлас жемқорлыққа қатысты құқықбұзушылықтар туралы білімі тексеріледі (төмендегі «Нормативтік-құқықтық сәйкестік талаптарын сақтау бойынша оқыту» бөлімін қараңыз).
- Компанияның ішкі құжаттарының ережелерін және қолданыстағы заңнаманы бұзу туралы хабарлау процестері реттелді, Компанияның ішкі ережелерін бұзу жағдайларын тергеу және сол ережелерді бұзу үшін жауапқа тарту тәртібі анықталды.

Мүдделер қақтығысы GRI 2-15

КПО-да мүдделер қақтығысы Тәртіп кодексімен, Парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулықпен және Мүдделер қақтығысын басқару жөніндегі нұсқаулықпен реттеледі. Нұсқаулықтардың соңғысы жұмысқа алумен айналысатын КПО менеджерлеріне, сонымен қатар Заң директорына болжамды, ықтимал немесе іс жүзіндегі мүдделер қақтығысын басқаруда көмек ретінде әзірленді. Оператор комитеті мүдделер қақтығысын қарау процесін реттеуді нормативтік-құқықтық сәйкестік

саласында аудиттер өткізу арқылы бақылайды. КПО-ның басқа жұмыскерлерімен, мемлекеттік лауазымды тұлғалармен, мердігерлермен, жеткізушілермен, бәсекелес ұйымдар және бизнес серіктестермен туыстық байланыс болған жағдайда, Компания жұмыскерлерінде мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін. Мұндай оқиғалар Компания ішінде қаралып, реттеледі.

Нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету бөлімі барлық жұмыскерлерге мүдделер қақтығысын мәлімдеу қажеттілігін мезгіл-мезгіл еске салады. Жұмысқа тұрмас бұрын әрбір лайықты кандидат КПО-да мүдделер қақтығысының болуы немесе болмауы туралы мәлімдеу нысанын толтырады.

Мүдделер қақтығысы тақырыбының маңыздылығы және нормативтік-құқықтық талаптарды сақтау қажеттілігі туралы Бас директор мен нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету бөлімі барлық жұмыскерлерге жүйелі түрде хабарлайды.

Нормативтік-құқықтық сәйкестік талаптарын сақтау бойынша оқыту

GRI 205-2

КПО-ның барлық жұмыскерлері нормативтік-құқықтық талаптарды сақтау мәселелері бойынша жүйелі оқытудан өтеді. 2023 жылдың қорытындысы бойынша компания жұмыскерлерінің орта есеппен 93%-ы жыл сайынғы интерактивті оқытудан өтті. Жұмыскерлердің барлық санаттары – бас компаниялардың іссапарға жіберілген жұмыскерлері, штаттық жұмыскерлер және жіберуші тараптардың жұмыскерлері курстар бойынша жыл сайынғы интерактивті оқытудан өтті:

- Тәртіп кодексі,
- Жағымсыз әрекеттерге, қысым жасауға және алымсақтыққа қарсы іс-қимыл,
- Құпиялылық.

Кемсітушілік және жағымсыз әрекеттерге қарсы тұру жөніндегі оқыту тақырыптары нәсілдік және діни, жас, жыныс, шығу тегі, сыртқы түрі (киім, шаш түсі, дене және т. б.), әлеуметтік мәртебесі, қабілетсіздігі, денсаулық жағдайы сияқты критерийлерді қамтыды.

2023 жылы нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету бөлімі комплаенс саласында құқық бұзушылық жасау қаупі жоғары қызметкерлер санаты үшін «Сыбайлас жемқорлық пен парақорлыққа қарсы іс-қимыл» курсы бойынша 18 сессия өткізді. КПО Директорлар комитетін қоса алғанда, осы курсқа 246 қызметкер қатысты.

Бұдан басқа, Компанияның әрбір жұмыскері жыл сайын Іскерлік қағидаттармен, Тәртіп кодексімен, Парақорлыққа, сыбайлас жемқорлыққа және ақшаны жылыстатуға қарсы әрекет ету жөніндегі нұсқаулықпен танысқандығын растауы және Заңнама мен этикалық құндылықтарға сәйкестік туралы мәлімдемеге қол қоюы қажет. 2023 жылдың қорытындысы бойынша жұмыскерлердің 91%, соның ішінде бас компаниялардың іссапарға жіберілген жұмыскерлері, штаттағы қызметкерлер, заңнама мен этикалық құндылықтарға сәйкестік туралы жыл сайынғы мәлімдемеге қол қойды.

Кез келген жұмыскер нормативтік-құқықтық сәйкестік жөніндегі барлық саясаттар мен процедураларды КПО-ның Интранет желісінен тауып таныса алады. Барлық мүдделі тараптар Іскерлік қағидаттар мен Тәртіп кодексін КПО-ның сайтынан таба алады.

Контрагенттердің этикалық сәйкестігін тексеру

GRI 2-23, 205-1, 205-2, 414-1

КПО корпоративтік басқаруда, соның ішінде этикалық және нормативтік сәйкестікті қамтамасыз етуде ең жоғары стандарттарға қол жеткізіп, сол деңгейді сақтауға ұмтылады. КПО-ның жетістігі біздің бизнестегі тұрақты табысқа жетуімізде

маңызы зор және осы міндеттемені бөлісетін Компанияның серіктестерімен байланысты.

КПО ықтимал бизнес серіктестерінің әрқайсысымен байланысты қауіп-қатерлерді анықтау үшін және қатер төндіруі мүмкін мәселелерді реттеудің тиісті шараларын айқындау мақсатында өз жеткізушілерінің этикалық сәйкестігін бағалауды орындайды.

Әрбір ықтимал бизнес серіктестеске меншік түрі және иесі, басшылығы және шаруашылық және коммерциялық қызметі, соның ішінде оның этикалық іскерлік қағидаттары туралы ақпарат пен растайтын құжаттарды жіберуді сұрайтын сауалнама жіберіледі. Тексеру шеңберінде КПО серіктестер берген мәліметтерді растау үшін және іскерлік тәжірибесі мен нарықтағы беделі туралы пікірлерді тексеру мақсатында ашық көздерден алынған ақпаратты да пайдаланады. Бұл үшін КПО халықаралық дерекқорды, Қазақстандағы заңды тұлғалар туралы дерекқорды және ашық ұлттық дерекқорларды, солардың ішінде салық және сот дерекқорларын пайдаланады, сонымен қатар тәуелсіз халықаралық сарапшыларды тартады. Содан кейін, компанияның бизнес серіктес болуға лайықтығын анықтау мақсатында қауіп-қатерлерді бағалау жұмыстары жүргізіледі. Қажет болған жағдайларда, қалдық қауіп-қатерлерді азайту үшін тиісті шаралар қолданылады.

КПО ӨЗІНІҢ БИЗНЕС СЕРІКТЕСТЕРІНЕН КОМПАНИЯМЕН КЕЛІСІМШАРТ ЖАСАСҚАНДАҒЫ СТАНДАРТТЫ ҮЛГІНІҢ БІР БӨЛІГІ БОЛЫП ТАБЫЛАТЫН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ОРЫНДАУ АРҚЫЛЫ ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ЖӘНЕ ПАРАҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЗАҢДАРҒА СӘЙКЕС ЖҰМЫС ІСТЕУДІ ТАЛАП ЕТЕДІ.

Сонымен қатар, КПО өзінің бизнес серіктестерінен компаниямен келісімшарт жасасқандағы стандартты үлгінің бір бөлігі болып табылатын міндеттемелерді орындау арқылы жемқорлыққа және парақорлыққа қарсы қолданыстағы қазақстандық және халықаралық заңдарға сәйкес жұмыс істеуді талап етеді. Барлық бизнес серіктестер өткен күнтізбелік жыл ішінде КПО-ның әрбір келісімшартының 25-бабы «Этика және іскерлік тәжірибесінде» көрсетілген мәлімдемелерге, кепілдіктерге және міндеттемелерге сәйкес қызмет еткендігін растайтын Жыл сайынғы сәйкестік бойынша сертификатты толтыру қажет.

Осы шаралардың барлығы серіктестерімізге КПО-ның бизнес жүргізуде жоғары этикалық стандарттарды ғана ұстанатынын көрсететініне

сенімдіміз. КПО өзінің бизнес серіктестерімен тығыз жұмыс істейді және жемқорлық пен парақорлықты болдырмау мақсатында олармен бірге қолданыстағы барлық заңнамаларды сақтауы керек.

Жедел желі және сәйкестіктің сақталуын қамтамасыз ету бойынша басқа да шаралар

GRI 2-16, 2-25, 2-26, 3-3. ТДМ 16.10

Компанияның нормативтік құқықтық сәйкестік бағдарламасын іске асыру мақсатында КПО-да тегін, анонимдік және құпия [Жедел желісі](#) жұмыс істейді.

Жедел желі КПО қызметкерлері, жеткізушілері және мүдделі тараптары үшін әділ және қауіпсіз жұмыс ортасын құрудағы маңызды құрал болып табылады. Жедел желі арқылы компания жұмыскерлері мен үшінші тұлғалар (мердігерлер, жеткізушілер және басқа да мүдделі тараптар) хабарлай алатын тақырыптарға ықтимал құқықтық және этикалық тәртіп бұзушылық, соның ішінде кемсітушілік, жыныстық алымсақтық, мүдделер қайшылығы, қаржыға қатысты ереже бұзулар немесе жемқорлық кіреді. Мәлімдемені телефонмен немесе онлайн нысанды толтыру арқылы жолдауға болады. Келіп түскен мәлімдемелерді олардың құпиялығы мен анонимдігіне кепілдік беретін тәуелсіз компания өңдейді. Бұдан әрі мәлімдемелер олардың кәсіби қаралуын қамтамасыз ететін КПО-ның тиісті тұлғаларына беріледі. Сондай-ақ, Компания қызметкерлері нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету бөліміне, еңбек ресурстары бөліміне немесе өздерінің тікелей жетекшілеріне жүгіне алады.

2023 жылы нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету бөліміне тікелей және жедел желі арқылы 129 шағым түсті. Шағымдардың көбі жұмыс орнындағы қатынастар мен мүдделер қақтығысына қатысты болды. 2023 жылы барлығы 123 тергеу жұмыстары аяқталды, оның ішінде 2022 жылғы шағымдарға қатысты тергеулер де бар. Тексерілген шағымдардың 37%-ы толық немесе ішінара негізді болды. Шағымның түріне қарай тергеу Нормативтік-құқықтық сәйкестіктің бұзылуын тергеу процедурасы және / немесе Тәртіптік мәселелерді шешу жөніндегі ереженің талаптарына сәйкес жүргізіледі.

Келіп түскен барлық мәлімдемелер нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты ереже бұзуларды тергеу тобымен тергеледі және, қажет болғанда, салдарларды басқару бойынша тиісті іс-шаралар қолданылады. 2023 жылы салдарды басқаруға бағытталған 83 іс-шара ұсынылды, оның 55-і аяқталды және жабылды. Тергеудің сапасы «Мәлімдемелерді тіркеу журналы» үздіксіз жүргізу мен жаңарту арқылы қамтамасыз етіледі, бұл тергеулердің тиімділігін бағалауға және қызмет

нәтижелері теріс болған жағдайда үрдістер мен алғашқы себептерді талдауға мүмкіндік береді.

ЕҢ МАҢЫЗДЫ ТЕРГЕУЛЕР МЕН САЛДАРДЫ БАСҚАРУ ҮДЕРІСТЕРІН БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ ОЛАРҒА ҚАТЫСТЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МАҚСАТЫНДА КОМПАНИЯДА ЭТИКА МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША КЕҢЕС ҚҰРЫЛДЫ.

Салдарды басқару бойынша барлық шаралар КПО-ның қолданыстағы саясаттарына сәйкес қадағалауға және бақылауға жатады. Этика мәселелері бойынша кеңес талқылап, мақұлдағаннан және бекіткеннен

кейін, салдарды басқару бойынша шаралар тиісті директораттарда/басқармаларда орындалу үшін міндетті болады. Осы шаралардың барлығы арнайы журнал («Шаралар тізілімі») арқылы тіркеледі, қадағаланады және бақыланады.

2023 жылдың қыркүйегінде Заң директорының бастамасымен Компанияда корпоративтік этикалық құндылықтарға және этика мәселелерінде көшбасшылық деңгейін арттыруға арналған «КПО Этика күні» өткізілді. Бұл шараның мақсаты – өзекті этикалық тақырыптар мен комплаенс мәселесін талқылауға арналған алаң құру.

Шараға КПО-ның бірінші және екінші деңгейдегі басшылары, сондай-ақ бас компаниялар Shell және ENI-дің өкілдері қатысты. Этика күнін жыл сайын өткізу жоспарлануда.

МОНОПОЛИЯҒА ҚАРСЫ КҮРЕС GRI 206-1, 3-3

Монополияға қарсы заңдар кәсіпкерліктің еркіндігі мен бәсекелестіктің әділдігін қорғайды. Заңда жазылғандықтан ғана емес, бұларға өзіміз кәміл сенетіндігімізден осы қағидаларды сақтаудың КПО үшін маңызы зор.

КПО Тәртіп кодексі қызметкерлердің барлығы сақтауы тиіс заңға қайшы әрекеттерге, соның ішінде бағаны белгілеу, нарықты бөлісу, өндіріс көлемін шектеу, тендерге қатысуға өтінімдер тапсыру немесе тендерге қатысу кезіндегі келісу, бәсекелестікке қарсы әрекет ету және монополиялауға қарсы

күреске қатысты ережелерді реттейді. КПО қызметкерлеріне монополияға қарсы заңнаманы бұзу болып есептелуі мүмкін мәселелер бойынша бәсекелестермен келісімдер жасауды айтпағанда, бәсекелестермен мұндай мәселелерді тіпті жеке талқылауға да тыйым салынады.

2023 жылы КПО-да жосықсыз бәсекелестікке және монополияға қарсы заңнаманы бұзуға қатысты аяқталмаған немесе аяқталған сот қуынымдары болған жоқ.

ЗАҢНАМА МЕН НОРМАТИВТІК АКТІЛЕРДІ САҚТАУ GRI 2-27

КПО өз қызметін іске асыратын мемлекеттердің қолданыстағы барлық заңдары мен нормативтік актілерін сақтайды.

КПО Директорлар кеңесінің барлық мүшелері мен Заң директоры нормативтік-құқықтық сәйкестік мәселелері ӨБТК және Бірлескен қызмет туралы келісімге, мұнай-газ компанияларының қызметін реттейтін барлық ҚР заңдарына және халықаралық заңнамаға, сонымен қатар нормативтік-құқықтық сәйкестікке қатысты процестерді реттейтін КПО-ның саясаттары мен процедураларына сай шешілуін қадағалайды.

2023 жылы әкімшілік құқық бұзушылық бойынша барлығы сегіз іс жүргізілді, атап айтқанда «Батыс

Қазақстан облысы бойынша экология департаменті» ММ ісі, «БҚО Әділет департаменті» ММ ісі, БҚО бойынша Мемлекеттік кірістер департаментінің ісі, Бөрлі полиция бөлімінің үш ісі; «БҚО бойынша ҚР ТЖМ Өнеркәсіптік қауіпсіздік комитетінің департаменті» ММ ісі және «БҚО мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасы» ММ ісі.

Әкімшілік құқық бұзушылықтардың барлығы 2023 жылдың кезеңіне жатады. Есепті кезеңде КПО әкімшілік құқық бұзушылық істері бойынша жеті іс шеңберінде жалпы сомасы 167 453 920 теңгені құрайтын әкімшілік айыппұлдар төледі. Сегізінші іс бойынша – «БҚО мемлекеттік сәулет – құрылыс бақылау басқармасы» РММ ісінде ақшасыз санкциялар қолданылды.